

FM: Covid-19 ierobežojumi tirdzniecības jomā būtiski ietekmējuši nozares rezultātus janvārī

Publicēts: 26.02.2021.

Centrālā statistikas pārvalde publicējusi datus par mazumtirdzniecības rezultātiem šā gada janvārī, kuri parāda, ka gada pirmajā mēnesī, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, kopējie pārdošanas apjomi mazumtirdzniecībā ir sarukuši par 8,9%. Spēcīgs mazumtirdzniecības apjomu kritums janvārī jau bija gaidāms, jo visu janvāri tirdzniecības nozare darbojās stingru ierobežojumu apstākļos. Tādējādi praktiski visu nepārtikas preču veikalu darbība klātienē nebija atļauta, proti, iedzīvotāji varēja iegādāties vien ierobežotu preču klāstu – pārtiku un tās nepārtikas preces, kas attiecināmas uz pirmās nepieciešamības precēm. Tāpat ierobežojumi neskāra tirdzniecību degvielas uzpildes stacijās.

Līdz ar to straujāku kritumu uzrādīja tieši nepārtikas preču mazumtirdzniecība, atskaitot auto degvielu, kas janvārī gada griezumā sarukusi par 23,4%. Starp nepārtikas precēm spēcīgāko kritumu janvārī uzrādīja apģērbus un apavu mazumtirdzniecība, kura bijusi par 64% zemāka nekā pirms gada. Savukārt spēcīgāko negatīvo devumu kopējos nepārtikas preču tirdzniecības rezultātos radīja metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecības apjomu kritums par 28,9%. Pārdošanas apjomi samazinājušies arī vairākās citās nepārtikas preču kategorijās, tajā skaitā, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu mazumtirdzniecībā (-9,2% gada griezumā), kosmētikas un tualetes piederumu mazumtirdzniecībā (-27,9%), kultūras preču un atpūtai paredzēto preču mazumtirdzniecībā (29,2%) u.c. Tikmēr pārdošanas apjomu pieaugums janvārī turpinājās mājāsaimniecības elektropreču mazumtirdzniecībā (+21,2%) un pēc vairāku mēnešu pārtraukuma kāpums atkal tika reģistrēts mazumtirdzniecībā pa pastu un interneta veikalos (+11,9%).

Janvārī, salīdzinot ar iepriekšējā gada janvāri, neliels apjomu kritums tika fiksēts arī pārtikas veikalu mazumtirdzniecībā – par 0,6%. Tas visdrīzāk ir saistīts ar to, ka arī nespecializētajos pārtikas preču mazumtirdzniecības veikalos janvārī saistībā ar Covid-19 ierobežojumiem nevarēja iegādāties lielu daļu nepārtikas preču, kas veido būtisku īpatsvaru šo veikalu sortimentā.

Savukārt straujš pārdošanas apjomu pieaugums turpinājās autodegvielas mazumtirdzniecībā, ko veicināja arī zemās degvielas cenas. Salīdzinājumā ar 2020. gada janvāri kopējie degvielas pārdošanas apjomi palielinājās par 14,8%, kamēr tās cena saruka par 12,6%.

Jaunākie Eiropas Komisijas apkopotie patērētāju un uzņēmēju ekonomiskās konfidences dati rāda, ka februārī Latvijas mazumtirgotāju noskaņojums pasliktinājās ceturto mēnesi pēc kārtas, jau pietuvojoties Covid-19 pandēmijas sākuma līmenim, kas bija zemākais pēdējo desmit gadu laikā. Nelielu uzlabojumu salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi februārī uzrādīja patērētāju noskaņojumu raksturojošais rādītājs, tomēr tas joprojām krietni atpaliek no pirmspandēmijas vidējā rādītāja. Ļoti zemā līmenī saglabājies patērētāju novērtējums par lielāku pirkumu veikšanu turpmākajos mēnešos, ko ietekmē ne tikai vispārējā nenoteiktība un piesardzība, bet arī valdības noteiktie ierobežojumi tirdzniecības nozarē, kas liedz iegādāties preces, kas nav pirmās nepieciešamības preču sarakstā. Tajā pašā laikā patērētāju vērtējums par savas mājāsaimniecības finansiālo stāvokli, uzrādot būtisku pasliktinājumu janvārī, februārī strauji uzlabojies, novērtējumam sasniedzot visu laiku augstāko vērtību.

Arī gada sākumā turpināja palielināties iedzīvotāju uzkrājumi, par ko liecina gan patērētāju aptauju rezultāti par pašreizējiem un plānotajiem uzkrājumiem, gan Latvijas Bankas dati par piesaistītajiem noguldījumiem. Šā gada janvārī, salīdzinot ar 2020. gada janvāri, Latvijas komercbanku piesaistītie mājāsaimniecību noguldījumi pieauga vēl straujākā tempā nekā pērnā gada nogalē – par 14%, sasniedzot 8,45 miljardus eiro, ko noteica iedzīvotāju finansiālo līdzekļu atlikumu bankas kontā uz dienas beigām kāpums. Tie gada laikā palielinājušies par 27%, kamēr noteikta termiņa mājāsaimniecību noguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu sarukuši attiecīgi par 28% un 33%. Tas norāda uz iedzīvotāju rīcībā esošo līdzekļu pieaugumu, kas tiks novirzīts patēriņam brīdī, kad, uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai valstī, tiks būtiski mīkstināti ierobežojumi ne tikai tirdzniecības

nozarē, bet arī pakalpojumu sniegšanā.

Arī februārī ar Covid-19 slimības kontroli saistītie ierobežojumi tirdzniecības nozarē saglabājušies salīdzinoši stingri, ņemot vērā, ka vīrusa izplatības statistika Latvijā ir joprojām satraucoša. Lai arī no šā gada 8. februāra pārtikas un higiēnas preču veikaliem tika atļauts tirgot visas preces, kā arī pircējiem tika atvērtas grāmatnīcas, vienlaikus tirdzniecības vietās tika pastiprināti epidemioloģiskās drošības noteikumi, savukārt lielākā daļa nepārtikas preču veikalu joprojām ir slēgti. Līdz ar to sagaidāms, ka arī februārī mazumtirdzniecības nozarē būs vērojams pārdošanas apjumu sarukums.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-covid-19-ierobejojumi-tirdzniecibas-joma-butiski-ietekmejusi-nozares-rezultatus-janvari>